

Comhad Idirinstitiúideach:
2013/0072(COD)

12909/25
ADD 1

CODEC 1276
AVIATION 122
CONSOM 178

NÓTA MAIDIR LE MÍR "I/A"

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Ábhar:	Dréacht-RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA HEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 lena mbunaítear rialacha comhchoiteanna maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí i gcás ina ndiúltaítear cead bordála dóibh nó i gcás ina gcuirfear eitiltí ar ceal nó ina gcuirfear moill fhada orthu agus Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 maidir le dlíteanas aeriompróirí i ndáil le hiompar paisinéirí agus a gcuid bagáiste d'aer (an chéad léamh) – Glacadh an tseasaimh ón gComhairle ar an gcéad léamh agus an ráitis ar chúiseanna na Comhairle = Ráitis

Ráiteas ón Eastóin

Cuireann an Eastóin in iúl gur mór aici na hiarrachtaí móra a rinne Uachtaránacht na Polainne maidir leis an bplé a stiúradh i ndáil leis an togra le haghaidh athbhreithniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 maidir le cearta aerphaisinéirí agus na hiarrachtaí a rinne sí ar mhaithe le teacht ar chomhréiteach i measc na mBallstát. Tá an Eastóin tiomanta i gcónaí rialacha soiléire simplí a bhunú lena ráthófar cúram agus cúnamh cuí do phaisinéirí. Ag an am céanna, tá sé tábhachtach cur chuige cothrom a choinneáil ar bun lena gcuirtear san áireamh oibleagáidí na n-aeriompróirí, rud a thacóidh le hinbhuanaitheacht na hearnála eitlíochta.

Áiritheofar leis an Rialachán, go príomha, go bhfaighidh paisinéirí cúram agus cúnaimh iomchuí agus go mbeidh siad in ann a gceann scríbe a bhaint amach a luaithe is féidir le réasún. Tá córas cúitimh atá soiléir agus simplí fíor-riachtanach chun an mhíchaoithiúlacht a íoslaghdú le linn cur isteach ar thaisteal agus chun iompróirí a dhreasú le heitiltí a bhfuil moill orthu a oibriú seachas iad a chur ar ceal.

Le linn na caibidlíochta, moladh tairseacha moilleanna éagsúla. Tacaíonn an Eastóin le tairseach aonfhoirmeach moille de 5 uair an chloig a thabhairt isteach do gach eitilt, gan beann ar fhad an turais, faoi Airteagal 7 de Rialachán 261/2004. Seo a leanas an réasúnaíocht mhionsonraithe atá againn:

1. Dá n-úsáidfí tairseach aonair, dhéanfaí an Rialachán a shimpliú, bheadh ríomhanna na gcúiteamh níos simplí agus shoiléireofaí rialacha cúitimh do phaisinéirí.
2. Ó thaobh an phaisinéara de, tá an tionchar a bhíonn ag moilleanna ar eitiltí mar an gcéanna go bunúsach, gan beann ar fhad an turais. Dá bhrí sin, ní gá idirdhealú a dhéanamh idir tairseacha cúitimh atá bunaithe ar fhad an turais, toisc nach dtagann aon athrú ar an míchaoithiúlacht de dheasca moilleanna.
3. I bhformhór na gcásanna, is leor 5 uair an chloig do chuideachtaí aeir chun an t-eitleán a dheisiú, aerárthach eile a aimsiú nó eitiltí malartacha a chur ar fáil.

I bhfianaise na mbreithnithe sin, ní féidir linn glacadh leis an tairseach 6 uair an chloig a mhol an Uachtaránacht sa togra comhréitigh. Measann an Eastóin go mbíonn míchaoithiúlacht shuntasach ann do phaisinéirí nuair a bhíonn moilleanna 5 uair an chloig nó níos mó i gceist agus gur cheart iad a chúiteamh ina leith.

I bhfianaise thábhacht na saincheiste sin, níl an Eastóin in ann an comhaontú polaitiúil i ndáil leis an Rialachán maidir le Cearta Aerphaisinéirí a fhorhnuiniú agus staonfaidh sí ón vóta, dá bhrí sin.

Ráiteas ón Liotuáin

Athdhearbhaíonn an Liotuáin a tacaíocht fhoriomlán do chuspóirí an togra maidir le cearta aerphaisinéirí agus aithníonn sí na hiarrachtaí leanúnacha atá á ndéanamh ag Uachtaránacht na Chomhairle agus ag na Ballstáit teacht ar chomhaontú maidir leis an gcomhad tábhachtach seo.

Mar sin féin, cé go n-aithnímid an dul chun cinn a rinneadh tar éis an phlé a bhí ann roimhe seo, is údar inní don Liotuáin fós go bhféadfadh príomhghnéithe áirithe den dréacht mar a sheasann sé cosaint aerphaisinéirí a lagú i gcomparáid leis an gcreat rialála atá ann faoi láthair. Baineann dúshláin fós le forálacha Airteagal 7 den togra toisc go bhféadfadh go laghdófaí leibhéal cosanta cearta aerphaisinéirí leo i gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt nó ina gcuirtear moill ar eitilt teacht isteach de dheasca athródú tar éis eitilt a bheith curtha ar ceal. D'fhéadfadh amanna feithimh níos faide agus níos lú cúitimh a bheith i gceist leis na hathruithe sin, rud a laghdódh ionchas dlisteanach paisinéirí maidir le cáilíocht na seirbhíse.

Measann an Liotuáin gur cheart go mbeadh sé ina phríomhchuspóir ag an reachtaíocht i gcónaí na rialacha atá ann cheana féin a shimpliú agus a nuachóiriú, soiléireacht dhlíthiúil a áirithiú do gach páirtí agus cosaint chothrom éifeachtach á ráthú do phaisinéirí i gcónaí. Tugaimid ar aire freisin go bhfuil modhanna eile ag an Aontas Eorpach iomaíochas a chothú in earnáil na heitlíochta. Mar sin féin, ní féidir an cuspóir sin a bhaint amach ar shlí a rachadh chun dochair do chearta paisinéirí.

Mar fhocal scoir, tá an Liotuáin den tuairim go bhfuil cosaint do phaisinéirí mar bhunchloch ag an tionscnamh reachtach seo agus ní mór an chosaint sin a choimeád ina chroílár chun a áirithiú go mbeidh fíorluach aige san fhadtéarma do shochaí na hEorpa.

Ráiteas ón Ungáir

Mar a leag Ballstáit béim air le linn na díospóireachta beartais a d'eagraigh Uachtaránacht na hUngáire in 2024, is é príomhchuspóir an leasaithe ar an Rialachán maidir le cearta aerphaisinéirí, i measc nithe eile, bearta a shimpliú agus cothromaíocht a bhaint amach idir leasanna na bpaisinéirí agus leasanna an tionscail.

Ón tús, tharraing an Ungáir anuas an tsaincheist maidir le heaspa sonraí leordhóthanacha agus easpa anailís leordhóthanach lena ndearbhaítear éifeachtacht na mbeart atá beartaithe agus an chothromaíocht idir leasanna paisinéirí agus leasanna an tionscail. Léiríomar inní freisin maidir leis an oibleagáid i ndáil le cúiteamh as moilleanna a thabhairt isteach sa Rialachán gan na staidéir chúlra riachtanacha lena ndéantar anailís ar a éifeachtacht agus ar roghanna beartais éagsúla a d'fhéadfadh a bheith ann.

Ní chuireann an Ungáir i gcoinne cúiteamh as moilleanna a thabhairt isteach *per se*. Measaimid, áfach, go bhfuil gá le tuilleadh breithnithe chun an chothromaíocht cheart a shocrú idir leasanna an tionscail agus cosaint paisinéirí. Sin é an fáth nár thacaíomar, ag an gComhairle Iompair i mí an Mheithimh 2025, ach le tús na caibidlíochta le Parlaimint na hEorpa ar choinníoll go n-ullmhaíonn an Coimisiún Eorpach anailís ina bhfuil sonraí níos mionsonraithe ná mar a fuairamar roimhe seo don chaibidlíocht idirinstiúideach atá ar na bacáin. De réir ár n-iarratais, ba cheart go n-áireofaí san anailís sin faisnéis atá cothrom le dáta ó phaisinéirí agus ón tionscal araon, lena ndéantar cur síos agus measúnú ar na tionchair a mheastar a bheidh ag an Rialachán.

Ní sholáthraítear leis an ‘ionchur teicniúil’ a chuir an Coimisiún isteach aon fhianaise chuifréasúnaithe lena ndearbhaítear go laghdóidh an oibleagáid i ndáil le cúiteamh as moilleanna go héifeachtach líon na moilleanna eitilte agus gurb é an beart sin an beart is oiriúnaí chun an toradh sin a bhaint amach. Tagraíonn an Coimisiún go príomha do sheanstaidéir agus staidéir atá as dáta, úsáideann sé toimhdí (‘moilleanna a d’fhéadfaí glacadh leis gur moilleanna iad atá inchurtha i leith aerlínte’) in ionad fíorshonraí agus fíoranailíse agus ní sholáthraíonn sé sonraí faoi mhoill ach amháin le haghaidh mhí Iúil 2025, ar léir nach leor é chun feidhmiú mar bhonn d’aon bheart substainteach. Thairis sin, measann an Coimisiún go bhféadfadh na bearta aerlínte Eorpacha a chur faoi mhíbhuntáiste san iomaíocht agus aithníonn sé nach bhfuil aon sonraí ann faoi láthair maidir le tosca breise a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar iomaíochas coibhneasta. Tugann an Coimisiún dá aire freisin an t-ualach méadaitheach ar chomhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin. ‘Glacann’ sé leis go bhféadfaí an t-ualach sin a mhaolú trí imthosca urghnácha a liostú, ach go bhfuil an cás i bhfad níos casta ná sin, ós rud é nach toisc aonair is cúis le moilleanna; dá bhrí sin, ní mór imthosca urghnácha a chinneadh fós ar bhonn cás ar chás.

Agus ar ndóigh, dar linne, fágfar leis an téacs go bhfuil na bearta níos casta fós seachas níos simplí, rud a chiallaíonn go bhfuil sé an-deacair don phobal atá ag taisteal a gcearta a thuiscint.

Sa chomhthéacs sin, ba mhaith linn a chur i bhfios go láidir, arís eile, nach mbeimid in ann tacú leis an gcomhaontú atá le déanamh le Parlaimint na hEorpa mura léireofar fianaise shoiléir maidir le héifeachtacht na mbeart agus maidir le cothromaíocht a bhaint amach idir leasanna paisinéirí agus leasanna an tionscail.

Chun míniú níos mionsonraithe a fháil ar ár seasamh, féach an [Iarscríbhinn](#).

Iarscríbhinn

Togra 2001 ón gCoimisiún

Ní raibh sé ar intinn ar dtús ag an gCoimisiún oibleagáid a chur ar iompróirí paisinéirí a chúiteamh as moill. Sa togra bunaidh uaidh, luaigh an Coimisiún an méid seo a leanas: ‘Cé go mbraitheann paisinéirí míchaoithiúlacht agus frustrachas i gcás moilleanna cosúil leis an míchaoithiúlacht agus an frustrachas a bhraitheann siad i gcás ina ndiúltaítear cead bordála dóibh nó ina gcuirtear eitilt ar ceal, tá difríocht ann sa mhéid go bhfuil oibreoir freagrach as cead bordála a dhiúltú agus as eitilt a chur ar ceal (ach amháin ar chúiseanna nach bhfuil aon fhreagracht air ina leith) ach níl sé freagrach i gcónaí as moilleanna. Cúiseanna coitianta eile a bhíonn le moill is ea córais bainistíochta aerthráchta agus teorainneacha le hacmhainneacht an aerfoirt. Mar a luaitear sa teachtaireacht uaidh maidir le haerphaisinéirí a chosaint, measann an Coimisiún nár cheart go mbeadh sé d’oibleagáid ar oibreoirí paisinéirí ar cuireadh moill orthu a chúiteamh faoi láthair.’¹ (aistriúchán neamhoifigiúil)

Cinntí ó CBAE

Cé go gceanglaítear ar aerlínte, de réir léirmhíniú – an-chonspóideach – na Cúirte Breithiúnais, cúiteamh a thabhairt do phaisinéirí as moilleanna fada, is é ár dtuiscint nach bhfuil aon oibleagáid ann cinntí ó CBAE a chódú.

Fiú an togra ón gCoimisiún maidir le cúiteamh as moilleanna, tá sé ag imeacht ó chinneadh beacht ó CBAE.

Easpa sonraí agus anailíse

Ba mhaith linn a athdhearbhú nach bhfuil fianaise leordhóthanach ann faoi láthair chun tacú leis an bhfioras go mbainfear amach an cuspóir inmhianaithe, is é sin líon na n-eitiltí a bhfuil moill orthu a laghdú, trí oibleagáid a chur ar aerlínte cúiteamh a íoc as moilleanna.

Más é an t-aon cuspóir atá le cúiteamh as moilleanna a thabhairt isteach ar dleibhéal cosanta do phaisinéirí a áirithiú (agus nach é líon na n-eitiltí a bhfuil moill orthu a laghdú an cuspóir), ba cheart measúnú críochnúil a dhéanamh féachaint an bhfuil sé cothrom an t-ualach ar fad a chur ar aeriompróirí, an féidir le haeriompróirí na méideanna a íocadh a éileamh mar chúiteamh as moilleanna ó thríú páirtithe is cúis leis an moill nó a rannchuidíonn leis an moill agus an bhfuil réitigh mhalartacha inmharthana ann. Ní dhearnadh an anailís sin go dtí seo.

¹ COM(2001) 784 final, i mír 23

Sula dtabharfar isteach an oibleagáid maidir le cúiteamh as moilleanna, ba cheart imscrúdú a dhéanamh ar a mhéid athraithe atá tagtha ar na tosca a luaitear i dtogra 2001 ón gCoimisiún. Chun oibleagáid nua a thabhairt isteach sa Rialachán, is gá anailís a dhéanamh ar a éifeachtaí atá sé na cuspóirí inmhianaithe agus a thionchar ar pháirtithe leasmhara a bhaint amach.

Go sonrach, is mian linn tagairt a dhéanamh do na Treoirí ón gCoimisiún maidir le Rialáil Níos Fearr² ina dtugtar le fios go mbailítear le measúnuithe tionchair fianaise (lena n-áirítear torthaí meastóireachta) chun a mheas an bhfuil údar le gníomhaíocht reachtach nó neamhreachtach an Aontais amach anseo agus, más amhlaidh go bhfuil, conas is fearr is féidir an ghníomhaíocht sin a cheapadh chun cuspóirí beartais ábhartha a bhaint amach. Ní mór dóibh an fhadhb ar gá dul i ngleic léi a shainaithint agus tuairisc a thabhairt uirthi; cuspóirí a bhunú do ghníomhaíocht an Aontais; roghanna beartas a cheapadh, measúnú a dhéanamh ar na tionchair a d'fhéadfadh a bheith acu agus, i gcás inarb iomchuí, rogha thosaíochta a shainaithint; agus an tslí a ndéanfar faireachán agus meastóireacht ar na torthaí a bhfuiltear ag súil leo a leagan amach. Baineann an measúnú tionchair le fianaise a bhailiú agus a anailísiú chun tacú le ceapadh beartas. Is éard atá i gceist leis sin a fhíorú go bhfuil fadhb ann, na bunchúiseanna atá léi a shainaithint, measúnú a dhéanamh maidir lena bhfuil gá le gníomhaíocht ón Aontas, agus anailís a dhéanamh ar na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann leis na réitigh atá ar fáil.

Tá na measúnuithe sin ar chúiteamh as moilleanna in easnamh.

Tá sé beagán neamhghnách go molann an Coimisiún bearta reachtacha nua a thabhairt isteach gan na sonraí bunúsacha is gá a bhailiú agus staidéar a dhéanamh orthu.

Torthaí Staidéir 2012 agus 2020 maidir le moilleanna

Ina fhreagra ar ár n-ábhair inní, thagair an Coimisiún do staidéar 2020³ agus do Mheasúnú Tionchair 2013⁴ (atá bunaithe ar Staidéar 2012⁵), inar cuireadh i dtábhacht gur tháinig laghdú ar líon na moilleanna atá inchurtha i leith aerlínte ó 80 % go 70 % agus gur deacair anailís a dhéanamh ar éifeacht an chúitimh ar laghdú na moilleanna is inchurtha i leith aerlínte.

² https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f03df002-335c-11ea-ba6e-01aa75ed71a1>.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013SC0062>.

⁵ https://transport.ec.europa.eu/document/download/4d457d44-253a-4efd-810c-a55fb248f09d_en?filename=2012-07-exploratory-study-on-the-application-and-possible-revision-of-regulation-261-2004.pdf.

Dearbhaítear i Staidéar 2020 go bhfuil ‘méadú suntasach tagtha ar líon foriomlán na n-eitiltí a bhfuil moill orthu le blianta beaga anuas agus go bhfuil méadú faoi dhó beagnach tagtha air idir 2014 agus 2018’⁶. (aistriúchán neamhoifigiúil) Bhí an ráiteas dá dtagraíonn an Coimisiún⁷ (i.e. ‘Bunaithe ar na sonraí maidir le moill a chuir an Lároifig um Anailís ar Mhoilleanna ar fáil, bhí cion na moilleanna a bhí inchurtha i leith aerlínte, idir 2011 agus 2018, idir thart ar 70 % agus 80 %. Tá laghdú tagtha ar mhoill atá inchurtha i leith aerlíne ó thart ar 80 % in 2011 go dtí thart ar 70 % in 2018, rud a léiríonn méadú ar mhoilleanna arna n-aicmiú mar imthosca urghnácha – ar nós moilleanna ATC’ (aistriúchán neamhoifigiúil)), ní léiríonn sé ach go bhfuil moilleanna inchurtha ón aerlíne níos ísle i gcomparáid le líon níos airde moilleanna ATC, ach ní fios ar laghdaigh siad i gcomparáid le líon moilleanna a bhí inchurtha i leith aerlíne roimhe sin. Léirítear go soiléir i bhFíor 2.6 den Staidéar seo an méadú ar mhoilleanna atá inchurtha i leith na haerlíne.

De réir an Staidéir, ‘Cé go bhféadfadh tionchar beag a bheith ag Rialachán 261/2004 ar chion na n-eitiltí a bhfuil moill orthu, ní cosúil go bhfuil sé suntasach i gcomparáid le tosca eile.’⁸ (aistriúchán neamhoifigiúil)

Thairis sin, dearbhaíonn sé nach bhfuil sé éasca na freagrachtaí maidir le moill a shainaitheint go beacht⁹ agus, re réir an staidéir, is moill atá inchurtha i leith aerlíne é gach moill nach imthosca urghnácha is cúis leo¹⁰.

Dearbhaítear i Staidéar 2012 go bhfuil easaontas suntasach idir páirtithe leasmhara maidir le léirmhíniú imthosca urghnácha¹¹.

De réir na gcostas i ndáil le cúiteamh as moilleanna, tá méadú suntasach léirithe cheana féin i Staidéar 2012¹². I ndáil leis sin, ba mhaith linn a thabhairt faoi deara go bhféadfadh sé go raibh méadú suntasach ar fheasacht na bpaisinéirí maidir lena gceart ó 2012 i leith, rud a fhágann go raibh costais chúitimh níos airde fós ann d’aerlínte.

⁶ pointe 2.31.

⁷ pointe 2.45.

⁸ pointe 2.37.

⁹ pointe 2.46, Nóta.

¹⁰ pointe 2.43.

¹¹ pointe 7.41.

¹² pointe 7.53, Fíor 7.5.

Ceisteanna riachtanacha

Dar linne, ní mór tuilleadh machnaimh a dhéanamh ar na saincheisteanna seo a leanas:

1. cé acu atá nó nach bhfuil aon chineál moille ann a fhónann do leas na n-aerlínte;
2. an inmhianaithe oibleagáid a chur ar aerlínte cúiteamh a íoc as moilleanna nach leasanna tráchtála is cúis leo agus nach bhfuil siad freagrach astu, á chur san áireamh nach bhfuil na haerlínte in ann na méideanna sin a éileamh ó pháirtithe freagracha *de facto*¹³;
3. an mbainfí amach an chothromaíocht idir cosaint paisinéirí agus leasanna an tionscail trí chúiteamh as moilleanna a thabhairt isteach, agus é á chur san áireamh nach féidir le haerlínte fiú na himthosca urghnácha a agairt i gcás moilleanna iarmhartacha agus gur minic a bhíonn sé deacair imthosca urghnácha a shuí i bhfianaise an iliomad toska as a n-eascraíonn moill ar eitilt aonair¹⁴;
4. an mbeidh táillí níos airde ann mar thoradh ar chostais chúitimh níos airde d'aerlínte, rud a d'fhéadfadh difear a dhéanamh don iomaíochas freisin;
5. an bhfuil bealach níos fearr ann chun ardchosaint tomhaltóirí a áirithiú agus leasanna an tionscail á n-urramú ag an am céanna;
6. cé acu a mhéadóidh nó nach méadóidh ualach oibre na gcomhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin.

Creidimid gur gá tuilleadh sonraí a bhailiú agus a anailísiú de bharr na mbreithnithe sin.

Ina theannta sin, tá gá le hiarrachtaí suntasacha chun an Rialachán (i.e. cearta paisinéirí) a thuiscint go héasca don phobal atá ag taisteal.

¹³ féach Staidéar 2012, pointí 7.113 agus 7.123.

¹⁴ féach Staidéar 2020, pointe 2.46, Nóta.

Moladh

Is é ár dtuairim go bhféadfadh sé go nglacfaí Rialachán atá as ord arís mar thoradh ar leasuithe a fhormheas faoi dheifir. Dá bhrí sin, molaimid go ndéanfaí anailís chríochnúil ar na saincheisteanna a luaitear sa pháipéar seo ionas go mbeifear in ann an chothromaíocht inmhianaithe a bhunú idir cosaint paisinéirí agus leasanna an tionscail agus chun Rialachán a ghlacadh a bheidh slán i bhfad na hamsire.

Ráiteas ón bPortaingéil

Gabhann an Phortaingéil buíochas le hUachtaránacht na Polainne agus leis na huachtaránachtaí roimhe seo as an obair ar fad a rinneadh chun leasuithe ar an Rialachán maidir le cearta aerphaisinéirí a chaibidil.

Tá áitithe riamh ag an bPortaingéil gur cheart go bhféadfadh aon athbhreithniú ar an Rialachán go mbeadh sé níos fusa é a chur chun feidhme agus, thar aon ní eile, go gcoinneofaí nó go gcosnófaí cearta paisinéirí ionas go mbeadh siad in ann leas a bhaint as an gcosaint a bhunaigh caighdeán i réigiúin eile ar domhan.

I ndáil leis sin, leis an gcomhaontú polaitiúil a vótáil an tromlach ar a shon, ní chomhlíontar ionchais na bpaisinéirí, go háirithe ó thaobh tairseacha achair nó amanna taistil, le tionchar ar leith ar Bhallstáit atá níos faide ar shiúl go tíreolaíoch ó lár chríoch na hEorpa agus sna réigiúin is forimeallaí. Is céim siar ó thaobh cearta paisinéirí iad na tairseacha formheasta agus tá an Phortaingéil ag vótáil i gcoinne an chomhaontaithe pholaitiúil.

Mar sin féin, sa chaibidlíocht a bheidh ann ina dhiaidh seo le Parlaimint na hEorpa, cuirfidh an Phortaingéil in iúl go bhfuil sí tiomanta leanúint de thacú ar bhealach tairbheach le feabhas substainteach a chur ar reachtaíocht an Aontais ionas go gcruthófar reachtaíocht a chomhlíonfaidh ionchais gach páirtí leasmhar, agus béim ar leith á leagan ar phaisinéirí ar chosain an Rialachán seo a leasanna ó 2004 i leith.